

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **M. Z.**, zast. JUDr. Lumírem Mičánkem, advokátem, se sídlem Praha 4, Podolská 5/90, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě, ze dne 23. 4. 2004, č. j. 24 Az 2313/2003 - 38,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokáta, JUDr. Lumíra Mičánka, **se určuje** částkou 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 19. 11. 2003, č. j. OAM-5759/VL-11-12-2003. Tímto rozhodnutím nebyl stěžovatelce udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně bylo vysloveno, že na stěžovatelku se nevztahuje překážka vycestování.

Společně s kasační stížností stěžovatelka požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

V žalobě, která směřovala proti uvedenému rozhodnutí, stěžovatelka zejména obecně uváděla, že nesouhlasí s rozhodnutím o neudělení azylu. Pokud jde o důvody, na základě kterých požadovala zrušení napadaného rozhodnutí, odkazovala na skutečnosti sdělené v průběhu správního řízení o udělení azylu. Požadovala, aby napadané rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

Následným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě byla žaloba zamítnuta. Ve vztahu k souzené věci z odůvodnění rozsudku zejména vyplynulo, že krajský soud dospěl obdobně jako správní orgán k závěru, že stěžovatelka neuváděla relevantní důvody pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. Stěžovatelka podala žádost o udělení azylu z důvodu legalizace pobytu na území České republiky, a dále aby se vyhnula správnímu vyhoštění. Z hlediska takto uváděných důvodů se pak krajský soud zcela ztotožnil s právním názorem a závěrem žalovaného správního orgánu, že stěžovatelka nenaplňuje skutkové podstaty pro udělení azylu vymezené zákonem o azylu. K naplnění § 14 zákona o azylu pak krajský soud uvedl, že u stěžovatelky nebyly dány důvody zvláštního zřetele, pro které by bylo třeba udělit humanitární azyl; stěžovatelka žádný takový důvod ostatně ani neuvedla. Obdobně k překážce vycestování krajský soud uvedl, že v případě stěžovatelky se nejedná o důvody, pro které by bylo třeba postupovat dle § 91 zákona o azylu. Na základě výše uvedených skutečností pak krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka obecně formulovanou kasační stížnost. Konkrétně pak toliko uvedla, že žalovaný správní orgán a krajský soud posoudily věc v rozporu s právním řádem, resp. zákonem o azylu. V kasační stížnosti rovněž požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti z důvodu značné újmy na svých právech, resp. porušení právních předpisů, k čemuž uvedla, že má reálnou obavu z opuštění České republiky, neb v domovské zemi jí hrozí vážné nebezpečí z politických důvodů (z jakých nespecifikovala). Stejně tak požádala o ustanovení právního zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 7. 2004, č. j. 24 Az 2313/2003 - 49, byl stěžovatelce pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupce, JUDr. Lumír Mičánek, jehož prostřednictvím stěžovatelka kasační stížnost obsáhle doplnila. Zejména uvedla, že kasační stížnost podává z důvodů vymezených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). K tomuto uvedla, že žalovaný správní orgán měl postupovat nejen dle ustanovení zákona o azylu, ale i dle ustanovení Ženevské úmluvy o ochraně uprchlíků. Stejně tak uvedla, že řízení trpí vadou spočívající v porušení zásad správního řízení při zjišťování skutkové podstaty (jakou neuvedla, toliko odkázala na Zprávy MZV USA, MZV ČR, MZV VB o dodržování lidských práv – pozn. Nejvyššího správního soudu). Dále odkázala na některé závěry z těchto zpráv a situaci v domovské zemi. Stejně tak namítala, že jí správní orgán neposkytl pomoc a poučení, a že jeho nečinností v řízení o povolení pobytu došlo k porušení dobrých mravů a ke kolizi s právním řádem České republiky (s jakými konkrétními, zákonnými ustanoveními stěžovatelka nijak nespecifikovala – pozn. Nejvyššího správního soudu). Závěrem uvedla, že žalovaný správní orgán měl v případě zvažování udělení humanitárního azylu postupovat dle Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod z roku 1950.

Na základě výše uvedených skutečností pak stěžovatelka požadovala, aby byl napadený rozsudek zrušen a vrácen k dalšímu řízení s tím, že se věc dle místní příslušnosti přikazuje Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení. Stěžovatelka požádala rovněž o náhradu nákladů řízení.

Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém zejména uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkázal na správní spis a judikaturu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatelka je zastoupena advokátem.

Před samotným posouzením věci považuje Nejvyšší správní soud za nutné předeslat, že v řízení o kasační stížnosti není jeho úkolem znovu posuzovat, zda měl být stěžovatelce azyl udělen, nýbrž je jeho úkolem pouze posoudit, zda předchozí řízení naplňuje důvod či důvody vymezené v § 103 odst. 1 s. ř. s., specifikované stěžovatelkou.

Vzhledem k tomu, že stěžovatelka za tyto důvody označila důvody vymezené v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zabýval se Nejvyšší správní soud naplněním těchto stížnostních důvodů.

Význam prvního z uvedených důvodů, tj. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy „nesprávného posouzení právní otázky soudem“, spočívá podle Nejvyššího správního soudu buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní závěr, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Takováto pochybení v rozhodnutí Krajského soud v Ostravě však Nejvyšší správní soud neshledal.

Dále je třeba se vyjádřit k dopadu dalšího důvodu vymezeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., podle něhož došlo k vadě řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. K významu první části (došlo k vadě řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu) je třeba podle Nejvyššího správního soudu uvést, že skutková podstata je se spisy v rozporu, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učinění správného skutkového závěru, vedl k jiným skutkovým závěrům,

než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková podstata dále nemá oporu ve spisech, chybí-li ve spisech skutkový materiál pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, přičemž tento materiál je nedostačující k učinění správného skutkového závěru. Význam další části označeného písm. b) § 103 odst. 1 s. ř. s. („při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto vytýkanou vadu měl soud napadané rozhodnutí zrušit“) se zakládá na faktu, že intenzita porušení řízení před správním orgánem byla v přímé souvislosti s následnou nezákonností tohoto rozhodnutí. K poslednímu možnému porušení podle tohoto zákonného ustanovení („rozhodnutí správního orgánu je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost“) Nejvyšší správní soud uvádí, že jeho možný dopad je třeba posuzovat vždy ve spojení se zněním konkrétního rozhodnutí.

Ani jeden z důvodů vymezených v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. však Nejvyšší správní soud neshledal.

Nejvyšší správní soud uvádí, že podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Z předloženého správního spisu přitom Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka podala dne 1. 11. 2003 návrh na zahájení řízení o udělení azylu, ve kterém výslovně uvedla, že o azyl žádá z důvodu správního vyhoštění a legalizace pobytu. Vlast opustila z ekonomických důvodů v listopadu 2002, kdy po ukončení studia odjela do České republiky za matkou, která zde žila již pět let. V České republice se stěžovatelka provdala. Z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu na území České republiky ze dne 6. 11. 2003 pak vyplynulo, že stěžovatelka o azyl žádá z důvodu, že na Ukrajině nikoho nemá. Manžel a rodina žijí v České republice, chtěla by zde zůstat. Stejně tak ze správního spisu vyplynulo, že o azyl stěžovatelka požádala až po udělení správního vyhoštění. Problémy se státními orgány v domovské zemi neměla. Stěžovatelce byla na závěr pohovoru (vedeného za přítomnosti tlumočníka) poskytnuta možnost, aby se s obsahem protokolu seznámila, vyjádřila se k němu, resp. navrhla jeho doplnění. Této možnosti nevyužila.

Z takto zjištěného skutkového stavu, a to v rozhodující míře přímo od stěžovatelky, vycházel správní orgán, jakož i krajský soud a jejich závěr o tom, že stěžovatelka neuvedla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, tak plně vychází ze skutkového stavu zjištěného v průběhu správního řízení v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu. Legalizaci pobytu z důvodu správního vyhoštění nelze ani podle Nejvyššího správního soudu podřadit pod zákonem o azylu vymezené důvody.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v odůvodnění rozhodnutí žalovaného správního orgánu jsou správně posouzeny rozhodující právní i faktické skutečnosti, z nichž žalovaný vycházel, skutková zjištění jsou zde přehledně a srozumitelně uvedena a vyplývají z provedených důkazů, přičemž krajský soud správně posoudil, že skutkový stav byl žalovaným správním orgánem zjištěn přesně, důkazy, které si správní orgán opatřil byly úplné a tyto vyhodnotil v kontextu platné právní úpravy. Po skutkové stránce tak nelze

rozhodnutím ničeho vytknout, stejně tak podle Nejvyššího správního soudu nedošlo k nesprávnému posouzení právní otázky.

Na základě výše uvedeného tak nemohl Nejvyšší správní soud stěžovatelce přisvědčit v konkrétních námitkách týkajících se neudělení azylu, neb označené důvody nelze podřadit pod zákonem o azylu vymezené důvody, přičemž všechny relevantní skutečnosti byly správním orgánem řádně zjištěny a soudem pak v souladu se zákonem přezkoumány. Ke konkrétním tvrzením stěžovatelky tak Nejvyšší správní soud uvádí, že žalovaný správní orgán a krajský soud neposoudily věc v rozporu s právním řádem, a to jmenovitě ani se zákonem o azylu. Stejně tak nijak nedošlo k porušení ustanovení Ženevské úmluvy o ochraně uprchlíků ani porušení zásad správního řízení při zjišťování skutkové podstaty, a zásady dobrých mravů.

K námitce, ve které stěžovatelka uváděla, že v případě zvažování udělení humanitárního azylu měl žalovaný postupovat dle Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod z roku 1950, Nejvyšší správní soud nejprve odkazuje na svou konstantní judikaturu v této věci, ze které vyplývá, že správní soudy mohou přezkoumávat rozhodnutí správních orgánů vydané v návaznosti na ustanovení § 14 zákona o azylu pouze omezeně, a to z hlediska jeho mezí, a z hlediska jeho případného zneužití. Udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu je tak na volné úvaze správního orgánu, přičemž však tuto volnou úvahu, tedy zda byl důvod hodný zvláštního zřetele či nikoli, může správní soud přezkoumávat pouze z hlediska překročení případných mezí správního uvážení, a z hlediska případné libovůle ze strany správního orgánu. Nejvyššímu správnímu soudu nepřísluší posuzování, zda v souzené věci došlo k naplnění důvodů hodných zvláštního zřetele, přičemž však stejně jako krajský soud napadané rozhodnutí žalovaného řádně přezkoumal a shledal, že žalovaný správní orgán se situací stěžovatelky dostatečně zabýval. Překročení mezí ani libovůli v rozhodnutí žalovaného však neshledal. Nejvyšší správní soud k tomuto rovněž poznamenává, že úkolem správního soudu, ač v takzvané plné jurisdikci, je přezkum zákonnosti, a to s ohledem na meze správního uvážení, resp. jeho zneužití, jeho úkolem však není suplování správního orgánu při správním uvážení, které je vyhrazeno toliko správnímu orgánu. Nejvyšší správní soud dále uvádí, že přezkoumal postup žalovaného správního orgánu, a neshledal porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod z roku 1950. Závěrem jen pro úplnost odkazuje na svou ustálenou judikaturu v obdobné věci (např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004, ve kterém bylo uvedeno, že *„snaha po legalizaci pobytu z důvodu společného soužití se snoubenkou, která má desetiletou dceru, je sice důvodem pochopitelným, avšak nikoliv natolik závažným a naléhavým, aby bez přistoupení dalších okolností zvláštního zřetele hodných mohl být vnímám jako výjimečný, tedy zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 14 zákona o azylu“*), a ze které tedy vyplývá, že legalizace pobytu z osobních důvodu bez dalšího nemůže být důvodem pro udělení humanitárního azylu.

Nejvyšší správní soud závěrem rovněž konstatuje, že podstatou a smyslem azylového řízení je udělit azyl toliko za pronásledovaní za uplatňování politických práv a svobod, resp. z důvodu odůvodněného strachu z pronásledování z taxativně vymezených důvodů. Azylové zákonodárství České republiky přitom, a to v kontextu právních úprav azylu v jiných demokratických evropských zemích, vnímá právo na azyl jako právo na nezbytnou ochranu před výše uvedeným pronásledováním, což však není případ posuzované věci.

Po porovnání všech námitek a jich doplňujících tvrzení stěžovatelky s významem jednotlivých zákonem vymezených důvodů, pro které lze kasační stížnost vyhovět, dospěl

Nejvyšší správní soud k závěru, že k naplnění ani jednoho z důvodů upravených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s. nedošlo. Z procesní opatrnosti se Nejvyšší správní soud zabýval i případným naplněním jiného stížnostního důvodu upraveného v § 103 odst. 1 s. ř. s., tedy písm. c) a d), kdy porovnával tvrzení stěžovatelky i s dopady těchto ustanovení, avšak ani naplnění jiného stížnostního důvodu neshledal.

Nejvyšší správní soud závěrem uvádí, že přezkoumal i všechny další námitky, či rozvádějící tvrzení stěžovatelky obsažené v kasační stížnosti avšak neshledal naplnění ani jednoho z označených stížnostních důvodů.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Současně však Nejvyšší správní soud uvádí, že nezpochybňuje tvrdost tohoto postupu vůči stěžovatelce, jiné možnosti mu a stejně tak krajskému soudu však zákon o azylu nepřiznává. Nad rámec dosud uvedeného Nejvyšší správní soud poznamenává, že na tento a obdobné případy pamatuje, ve spojení se splněním příslušných podmínek, jiný zákonný režim, a to tzv. režim pobytu cizinců na území České republiky.

Vzhledem ke skutečnosti, že Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl tzv. přednostně, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Vzhledem k tomu, že zástupce stěžovatelky, JUDr. Lumír Mičánek, byl ustanoven soudem, přiznal Nejvyšší správní soud podle § 35 odst. 7 v návaznosti na § 120 s. ř. s. označenému zástupci za zastupování v řízení o kasační stížnosti odměnu, a to v celkové výši 2150 Kč, sestávající se z odměny dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. za dva úkony právní služby [á 1000 Kč - § 11 odst. 1 písm. b) - převzetí zastoupení a § 11 odst. 1 písm. d) - doplnění kasační stížnosti ze dne 10. 8. 2004, ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) cit. vyhlášky] a dvou režijních paušálů (á 75 Kč - § 13 odst. 3 téže vyhlášky).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. července 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu